

UV blir partner i nytt högteknologiskt arkeologiskt forskningsinstitut

Bild: UV:s motoriserade magnetometersystem med satellitpositionering för storskalig kartläggning av arkeologiska lämningar. Foto: Ludwig Boltzmann Institute for Archaeological Prospection & Virtual Archaeology.

UV:s arkeologer och geofysiker blir partner i ett nytt europeiskt forskningsinstitut med huvudkontor i Wien som kommer att utveckla nya tekniska metoder för storskalig kartläggning av arkeologiska lämningar dolda under markytan.

Det österrikiska Ludwig Boltzmann Gesellschaft (LBG), Österrikes största privata forskningsfinansierare, etablerar ett nytt europeiskt forskningsinstitut för utveckling av högteknologiska metoder för arkeologisk spetsforskning. Nygrundade "Ludwig Boltzmann Institut för arkeologisk prospektering och virtuell arkeologi" (LBI) kommer att utveckla och använda kostnadseffektiva metoder för icke-förstörande arkeologisk kartläggning, till exempel genom laserskanningar från flygplan och storskaliga geofysiska mätningar med magnetometer och georadar. Institutets budget för de första fyra åren ligger på 60 miljoner kronor.

UV är svensk partnerorganisation

Riksantikvarieämbetets arkeologiska uppdragsverksamhet (UV) är svensk partner i institutet. UV har betydande kunskap och erfarenhet från ett 50-tal projekt med geofysisk arkeologisk prospektering i Sverige, Norge och Holland, genomförda i samarbete med de österrikiska partnererna. I institutet ingår partnerorganisationer från Norge, Storbritannien, Tyskland och Österrike. Institutet leds av Professor Dr Wolfgang Neubauer och kommer att ha huvudkontoret knutet till Centralanstalten för Meteorologi och Geodynamik i Wien.

Det är ett oerhört spännande projekt, säger Dr Wolfgang Neubauer och vi ser fram emot ett europeiskt samarbete. Det nystartade LBI erbjuder en unik möjlighet att främja den nödvändiga forskningen och den tekniska utvecklingen i syfte att identifiera arkeologiska lämningar, miljöer och landskap i områden som inte bara täcker några hektar utan flera kvadratkilometer. Den icke-förstörande dokumentationen av kulturminnen under markytan är en av de stora utmaningarna i vår tid för att främja bevarande av arkeologiska och historiska lämningar. Utmaningen kan komma att lösas med hjälp av den senaste tekniken i form av luftburen laserskanning och motoriserade magnetometer- och georadarsystem, som kan kartera terrängen och arkeologiska lämningar under marknivå med stor noggrannhet. Resultaten kan direkt visualiseras på datorn, fortsätter Dr Wolfgang Neubauer.

Ett antal geografiska områden, med noga utvalda fallstudier, kommer att utgöra basen för institutets forskning. I Sverige planeras omfattande kartläggningar av UNESCO:s världsarv Vikingastaden Birka- Hovgården och järnåldersmiljön i Uppåkra. Uppåkra blir först ut och kommer att prospekteras under perioden 23-27 augusti.

Redan nu finns det spännande resultat från en av LBI:s första fallstudier, i området kring stenåldersmonumentet Stonehenge i Storbritannien. Där har ett tidigare okänt monument i form av ett runt dike som omgärdar en cirkel med stora stolphål, som är lämningar efter kraftiga stolpar, upptäckts ca 900 m från det världsberömda monumentet.

Partners i Ludwig Boltzmann Institutet:

- NIKU – Norsk institutt for kulturminneforskning (Norge)
- NoeL – Amt der Niederösterreichischen Landesregierung, Abt. Vermessung und Geoinformation
- RAÄ – Riksantikvarieämbetets arkeologiska uppdragsverksamhet, UV Teknik
- RGZM – Römisch-Germanisches Zentralmuseum Mainz, Cooperation Archaeological Documentation and Prospection
- TUV – Technological University of Vienna, Institute for Computer Graphics and Algorithms (ICG) and the Institute for Photogrammetry and Remote Sensing (IPF)
- Uni Vienna – University of Vienna, Vienna Institute for Archaeological Science (VIAS) and Institute for Prehistory and Early Mediaeval History (UFG)
- VISTA – University of Birmingham, The Visual and Spatial Technology Centre
- ZAMG – Zentralanstalt für Meteorologie und Geodynamik (Central Institute for Meteorology and Geodynamics), Department Geophysics

För mer information kontakta:

- Dr Immo Trinks, LBI Key-researcher (tjänstledig från Riksantikvarieämbetet, UV Teknik), mobil +43 699 1520 6508, Immo.Trinks@archpro.lbg.ac.at
- Håkan Thorén, systemutvecklare Riksantikvarieämbetet, UV Teknik, telefon 010 - 480 8017, hakan.thoren@raa.se
- Prof. Mag. Dr Wolfgang Neubauer, Direktor LBI Archaeological Prospection & Virtual Archaeology, mobil +43 664 60277 40304, wolfgang.neubauer@univie.ac.at
- Annika Ragnarsson, kommunikatör Riksantikvarieämbetet, telefon 08-5191 8582, annika.ragnarsson@raa.se

För mer information besök:

- LBI: <http://archpro.lbg.ac.at/>
- UV Teknik: http://www.arkeologiuv.se/cms/arkeologiuv/tjanster_uv/prospektering.html
- Stonehenge: <http://www.bbc.co.uk/news/uk-england-10718522>

Pressbilder:

- Högupplösta: http://www.arkeologiuv.se/cms/arkeologiuv/tjanster_uv/prospektering.html